

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет економіки та управління

Кафедра управління

РОБОЧА ПРОГРАМА МОДУЛЯ
ЛІДЕРСТВО СЛУЖІННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ

для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	081.00.01 Право

Київ - 2023

Укладач:

Рябець Катерина Анатоліївна, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри управління Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Рябець Катерина Анатоліївна, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри управління Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри управління

Протокол від 29.08.2023 р. № 9.

Завідувач кафедри _____ О.В. Марухленко
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми “Право”)

(назва освітньої програми)

«___» _____ 2023 р.

Гарант освітньої програми

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2023 р.

Заступник директора/декана О.О. Казак

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» _____ 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	1/30	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом	1	-
Обсяг кредитів	1	-
Обсяг годин, зокрема:	30	-
Аудиторні	14	-
Модульний контроль	2	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	14	-
Форма семестрового контролю	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Лідерство служіння» є: формування у студентів соціальної відповідальності та системи спеціальних знань у галузі лідерства, розуміння концептуальних основ лідерства служіння; набуття умінь, необхідних для лідера, розвиток лідерських якостей.

Завданнями дисципліни є оволодіння такими компетентностями:

ЗК – 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК – 3	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК – 6	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК – 7	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
ЗК – 8	Здатність працювати як автономно, так і у команді
ЗК – 10	Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо

3. Результати навчання за дисципліною

Студент має **знати та розуміти, вміти**:

РН – 1	Демонструвати навички гармонійного розвитку абстрактного мислення в поєднанні з логікою аналітичної та синтетичної діяльності
РН – 3	Вибудовувати, планувати, структурувати траєкторію індивідуальної пізнавальної діяльності
РН – 6	Ідентифікувати (виявляти), формулювати та вирішувати проблеми, демонструючи навички прогнозування
РН – 7	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
РН – 8	Вміти реалізовувати індивідуальні стратегії (працювати автономно) та демонструвати навички ефективної командної роботи
РН – 10	Демонструвати здатність до прийняття відповідальних рішень, самостійних, прийнятних в соціумі дій

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт				
			Аудиторна				Самостійна роб.
			Лекції	Семінари	Практичні	МКР	
Змістовий модуль 1. Лідерство служіння							
1	Знайомство	4	-	-	2	-	2
2	Лідерство	4	-	-	2	-	2
3	Служіння як основний вид діяльності лідера	4	-	-	2	-	2
4	Особистість лідера	4	-	-	2	-	2
5	Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства служіння	4	-	-	2	-	2
6	Створення команди та особливості командної роботи	4	-	-	2	-	2
7	Корпоративна культура Університету та лідерство служіння	4	-	-	2	-	2
8	Модульний контроль	2	-	-	-	2	-
	Разом	30	-	-	14	2	14

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Лідерство служіння

Тема 1. Знайомство

Мета: познайомити учасників з особливостями курсу та його завданнями; створити доброзичливу та відкриту атмосферу; визначити очікування учасників; познайомити учасників один із одним.

Матеріал та обладнання: кольорові олівці; аркуші А4; правила роботи в групі (презентація).

План заняття:

1. Представлення викладача, завдань курсу та правил роботи в групі (7-10 хв.)
2. Вправа «Андрій, апельсин, Амстердам» (15-20 хв.)
3. Вправа «Хто я?» (25-30 хв.)
4. Вправа «Дзеркало» (20-25 хв.)
5. Вправа «Скарб мого серця» (20-25 хв.)
6. Обговорення «Універсальні цінності» (10-15 хв.)
7. Вправа «Ти знаєш, хто ти?» (7 хв.)
8. Завершення та оголошення дз (5-7 хв.)

Тема 2. Лідерство

Мета: визначити поняття лідерство, розмежувати його з поняттями «керівництво», «управління», «влада»; ознайомити студентів з теоріями та концепціями лідерства; визначити основні принципи лідерства служіння.

Матеріал та обладнання: зошит; відеоматеріали (епізод із фільму «Володар перснів, перша частина»); пластикові стаканчики, гумки для грошей, нитки; ватман (аркуші фліпчарту), маркери.

План заняття:

1. Вправа «Привіт» (5 хв.)
2. Вправа «Піраміда» (20 хв.)
3. Вправа «Автобусна зупинка» (20 хв.)
4. Міні-лекція з теорії лідерства, типи лідерів (15 хв.)

5. Відео «Володар перстнів, перша частина» (10 хв.)
6. Завершення та обговорення домашнього завдання (5-7 хв.)

Тема 3. Служіння як основний вид діяльності лідера

Мета: визначити поняття служіння у контексті лідерства; розмежувати поняття «бажання» та «потреби»; ознайомитися з ієрархією потреб А.Маслоу; ознайомитися з поглядом Р. Грінліфа на типи лідерів.

Матеріал та обладнання: роздатковий матеріал (кейси), піраміда потреб (презентація), відеоматеріали (епізод із к/ф «Бейб 1»).

План заняття:

1. Вправа «Швидке побачення» (15 хв.)
2. Обговорення «Служіння» (10 хв.)
3. Міні-лекція «Піраміда потреб А. Маслоу» (10 хв.)
4. Вирішення кейсів «Лідерство служіння у реальному житті» (20 хв.)
5. Вправа «Ідеальний лідер – Ідеальний слуга» (15-20 хв.)
6. Відео «Бейб» (10 хв.)
7. Завершення та оголошення домашнього завдання (5 хв.)

Заняття 4. Особистість лідера

Мета: розкрити потенціал студентів та особливості їх характеру.

Матеріал та обладнання: м'яч, таймер, аркуші А4, презентація «Цілі за критеріями SMART», зошит

План заняття:

1. Вправа «Продовж фразу» (10 хв.)
2. Сто мрій за сто секунд (20 хв.)
3. Міні-лекція «Цілі за критеріями SMART» (10 хв.)
4. Вправа «Лист собі» (15 хв.)
5. Завершення та узагальнення курсу (10 хв.)

Тема 5. Конфлікти та способи їх розв'язання з позиції лідерства служіння

Мета: визначити поняття конфлікту, його види та причини; розглянути стилі поведінки у конфліктних ситуаціях (за К. Томасом); визначити шляхи розв'язання конфліктів.

Матеріал та обладнання: торбинка з різноманітними предметами (стрічка, шматочок крейди, фігурка, наліпки тощо), м'яч, зошит, картки із фразами, палиця для тенту.

План заняття:

1. Вправа «Знайомтесь - Я!» (10 хв.)
2. Вправа «Алфавіт емоцій» (10 хв.)
3. Діагностична вправа «Я у конфлікті» (10 хв.)
4. Міні-лекція «Шляхи розв'язання конфліктів» (10 хв.)
5. Вправа «Чотири квадрати» (10 хв.)
6. Вправа «Гідна відповідь» (10 хв.)
7. Вправа «Палиця довіри» (10 хв.)
8. Завершення та оголошення дз (10 хв.)

Заняття 6. Створення команди та особливості командної роботи

Мета: розмежувати поняття «група», «команда», «колектив», «громада»; розглянути способи залучення інших до спільної діяльності; проаналізувати способи розвитку лідерського потенціалу членів команди; визначити основні критерії успішної команди.

---

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=UQTASkG3iqY> або стрімінговий сервіс Netflix, (У пошуку на YouTube ввести «Фільм «Малюк» лідерство)

Матеріал та обладнання: зошит, достатня кількість невеликих аркушів паперу (по чотири на кожного учасника), коробка чи контейнер, повітряні кульки (по шість на кожну міні-групу), скотч (за кількістю міні-груп), ножиці (за кількістю міні-груп), відео матеріали (відео-кліп «Подарунок рабина»), аркуші А4

План заняття:

1. Вправа «Базар» (10 хв.)
2. Вправа «Повітряні хмарочки» (20 хв.)
3. Вправа «Дрім Тім» (10 хв.)
4. Відео «Подарунок рабина» (15 хв.)
5. Вправа «Лист пошани» (10-15 хв.)
6. Завершення та оголошення домашнього завдання (10 хв.)

Заняття 7. Корпоративна культура Університету та лідерство служіння

Мета: визначити основне завдання університету та його роль у розвитку лідерства; ознайомитися з місією університету та основними цінностями; порівняти особистісні цінності та цінності університету; розробити цінності навчальної групи.

Матеріал та обладнання: секундомір, зошит, аркуші паперу А3, маркери

План заняття:

1. Вправа «Ресторан» (15 хв.)
2. Мозковий штурм «Університет і ми» (20 хв.)
3. Діагностична вправа «Що я знаю про Університет» (10 хв.)
4. Міні-лекція «Корпоративна культура Університету» (15 хв.)
5. Вправа-розминка «Вітер дує та здуває» (10 хв.)
6. Вправа «Цінності еднають?» (20 хв.)
7. Завершення та визначення домашнього завдання (10 хв.)

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	7	7
Робота на практичному занятті	10	7	70
Виконання завдань для самостійної роботи	5	7	35
Виконання модульної роботи	25	1	25
	Разом	-	137
Максимальна кількість балів: 137			
Розрахунок коефіцієнта: $137 : 100 = 1,37$			

Критерії оцінювання завдань на практичних заняттях:

100% від зазначеного балу – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками

80-90% від зазначеного балу - достатньо високий рівень виконання без суттєвих (грубих) помилок

70-80% від зазначеного балу – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок

60-70% від зазначеного балу – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків

50-60% від зазначеного балу – мінімально можливий допустимий рівень виконання

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ теми	Завдання	Кількість	
		Годин	Балів
1	Визначити свої найголовніші (3-5) ключові цінності та записати дії, що демонструють ці цінності	2	5
2	Проаналізувати місію та цінності кількох організацій (національних та іноземних; прибуткових та неприбуткових; виробничі та підприємства сфери послуг).	2	5
3	Проаналізувати ситуацію з власного досвіду або з інших джерел (фільм, книга тощо), де герой намагався контролювати ситуацію з позиції сили. Якими були наслідки такої поведінки лідера?	2	5
	Проаналізувати статтю про компанію «First Fruits of Washington» та визначити способи, якими лідери компанії задовольняють потреби людей.	2	5
4	Пройти он-лайн тест Томаса на визначення стилю поведінки у конфліктній ситуації.	2	5
5	Пригадати конфліктну ситуацію з власного досвіду; написати шлях вирішення цієї ситуації з позицій лідерства служіння; виконати вправу «Чотири квадрати» для людини, з якою часто виникають непорозуміння.	2	5
6	Проаналізувати, що стало важливим при вивченні модуля «Лідерствослужіння».	2	5
	Усього годин	14	35

Критерії оцінювання:

5 балів – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками

4 бали – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок

3 бали – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків

2 бали – мінімально можливий допустимий рівень виконання

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль є складовою поточного контролю і здійснюється в формі виконання студентом модульного контрольного завдання (контрольної роботи) згідно затвердженого графіку. Кількість модулів – 1. Максимальний бал модульного контролю складає 25.

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого, відповідно, перевіряється під час модульного контролю. Об'єктами змістового модульного контролю знань студентів є: знання, уміння та навички студентів, виконання модульних контрольних завдань. При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного модуля.

Модульний контроль може проводитись у формі тестів, ситуаційних завдань.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

1-2 бали – за кожне правильне тестове завдання відповідного рівня складності

3 бали – за кожну правильну відповідь на ситуаційне завдання

6.4. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка модуля

«Лідерство служіння»

Денна форма

Разом: 30 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 14 год, модульний контроль – 2 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі	Змістовий модуль I						
Назва модуля	Лідерство служіння						
Теми практичних занять	Знайомство (1+10 балів)	Лідерство (1+10 балів)	Університет та його роль у розвитку лідерства (1+10 балів)	Особистість лідера (1+10 балів)	Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства служіння (1+10 балів)	Створення команди та особливості командної роботи (1+10 балів)	Корпоративна культура Університету та лідерство служіння (1+10 балів)
Самостійна робота	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)						

8. Рекомендовані джерела

Базові:

1. **Вижда М., Турта Ю. Методичний посібник для викладачів до модулю «Лідерство служіння». К.: КУБГ, 2020. 49 с.**
2. Іванов Ю.Ю. Організаційне лідерство. 2023. Режим доступу: <http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/12478/1/75%20T.2-42-44.pdf>
3. Лідерство. Сутність лідерства і його основні ознаки [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pidruchniki.com/17370921/menedzhment/liderstvo>
4. Максвелл Дж. 21 беззаперечний закон лідерства. Щоб вести за собою / Джон Максвелл. – Київ: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. – 320 с.
5. Пономаренко О.В. Проблема лідерства в ретроспективі [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://intellect-invest.org.ua/ukr/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_vypuski_n1_2010_st_16/
6. Слюсаренко О. О. Поняття «лідер» і «лідерство» в сучасній науковій літературі // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2016. Випуск 2 (39). С. 244-246.
7. **Стадник М.М., Удовиченко П.П., Павлюк В.В. Активізація молодіжного лідерства в новоутворених громадах // Публічне управління та митне адміністрування. 2019. № 3(22). С. 211-217.**
8. Стимулююча роль спілкування до самовдосконалення людини [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.etica.in.ua/stimulyuyucha-rol-spilkuvannya-do-samovdoskonalennya-lyudini/>
9. **Сходинки зростання. Практикум до навч. посіб. «Я – студент» / за заг. ред. Огнев'юка В.О. – К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31809/1/Student_Schodynyky_2020.pdf**
10. **Університетські студії: роб. прог. навч. дисцип. [для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта»] / уклад. Г.В. Беленька, М.А. Машовець. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. 60 с.**
11. Час лідерства [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://grinchenko-inform.kubg.edu.ua/chaslidervstva/>
12. Щоб стати лідером для інших, станьте спочатку лідером для себе [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nydmond.com.ua/shhob-stati-liderom-dlya-inshix-stante-spochatku-liderom-dlya-sebe/>
13. Храбан Т. Сілко О. Жіноче лідерство у збройних силах: виклики та перспективи. Вісник Національного університету оборони України. 2023. № 74(4). С. 161–168.

Додаткові:

1. Бойетт Дж. Г. Можна ли навчитися лідерству? / Дж. Г. Бойетт, Дж. Т. Бойетт // <http://www.management.com.ua/ld/ld013.html>
2. **Бровко К.А. Особливості функціонування корпоративної культури вищого навчального закладу // Молодь і ринок. 2017. № 4. С. 186-190.**
3. Герчанівська П. Е. Культура управління: навч. посібник / П. Е. Герчанівська. К. : ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2005. – 152 с.
4. Глобальний договір ООН [Електронний ресурс]. Режим доступу.: <http://www.globalcompact.org.ua/ua/about/what>
5. Пахарев А. Д. Політичне лідерство: історико-політологічний контекст і сучасне становлення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. політ. наук : спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / А. Д. Пахарев. К., 2003. 32 с.
6. Татенко В. О. Лідер XXI / В. О. Татенко // Leader XXI: Соц. психолог. студії. К.: Корпорація, 2004. 198 с.
7. Школяр М. В. Технологічність процесу політичного лідерства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук : спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / М. В. Школяр. Львів, 2005. 20 с.
8. Janinks D. On Becoming a Leader / D. Janinks. Cambridge, 1995. P. 12–18.

9. Додаткові ресурси

Електронний навчальний курс «Університетські студії (1 курс, ПР, денна)» // <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=17730>